

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SKRIVELSE
2022-11-03

Ärendenummer
NV-00191-22

Regeringskansliet
Att Marie Dahlström
Marie.dahlstrom@regeringskansliet.se

Skrivelse om underlag till svenska utfästelser enligt EU:s strategi för biologisk mångfald

Inledning

De senaste 50 åren har mänskliga aktiviteter allvarligt försämrat livsmiljöer och den biologiska mångfalden, med en accelererande artutrotning som följd¹. Den samlade bedömningen av Sveriges senaste rapportering enligt EU:s art- och habitatdirektiv visade ett tydligt behov av ytterligare insatser för att vända negativa trender på land och i vatten.

EU-kommissionen beslutade i maj 2020 om en ny strategi för biologisk mångfald som gäller fram till 2030. Sverige har ställt sig bakom strategin. Enligt den ska medlemsstaterna göra utfästelser för hur man avser bidra till två av målen och det ska redovisas senast årsskiftet 2022–2023.

Det första målet handlar om ett sammanhängande nätverk av skyddad natur inom EU, med tillhörande delmål om att 30 % av land- och vattenarealen ska skyddas och en tredjedel av de 30 %, dvs 10 % ska vara strikt skyddat. Områdena ska ha en tillräcklig skötsel och statusen ska följas upp. Målet är satt på EU-nivå, dvs inte på medlemsstatsnivå. Alla medlemsstater ska dock bidra till att uppnå målet. Utfästelsen är därför hur respektive medlemsstat kan bidra med att målet nås, givet det ansvar medlemsstaten har för till exempel skog, hav eller andra naturvärden.

Det andra målet om återställande av natur innehåller delmål om en förbättrad status för de naturtyper och arter som skyddas av naturvårdsdirektiven. Målet gäller på medlemsstatsnivå. För de bedömningar av arter och naturtyper som en medlemsstat rapporterade som i dålig eller otillfredsställande status 2019 enligt art 12 i fågeldirektivet och art 17 i art- och habitatdirektivet, ska medlemsstaterna enligt målet för 30 % av dessa utfästa sig att förbättra deras status, alternativt uppnå en starkt positiv trend, till 2030. För de bedömningar där

¹ IPBES (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services), 2019.

trenden rapporterades som negativ 2019 och Sverige inte gör någon utfästelse om att förbättra status eller åstadkomma en stark förbättring av trenden till 2030, ska Sverige göra utfästelser om att åtminstone stoppa försämringen till 2030 för samtliga.

Målen ska enligt strategin vara uppnådda till 2030. Det medlemsstaterna utfäster sig att åstadkomma ska därför kunna nås till 2030. Eftersom arbetet med utfästelserna är frågan om bidrag till att nå mål i en strategi, finns inga direkta konsekvenser om en medlemsstat inte lyckas förverkliga sina utfästelser utöver de krav som ändå gäller enligt EU:s två naturvårdsdirektiv. Medlemsstaterna ska redovisa läget 2025 och sedan 2030 i en kombinerad rapportering enligt naturvårdsdirektiven och strategin.

Det bör noteras att medlemsstaternas utfästelser enligt ovan har tydliga kopplingar med kommissionens förslag till EU-förordning om restaurering av natur. Måluppfyllelse enligt förordningen, beroende på slutlig lagtext, kommer att bli en betydande pusselbit i uppfyllelsen av de utfästelser som Sverige gör.

Syftet med strategin och dess mål är att bevara den biologiska mångfalden för att bidra till återhämtningen efter covid, säkra livsmedelsförsörjningen, ren luft och vatten. Stabila ekosystem står emot påverkan från t ex klimatförändringar, invasiva främmande arter bättre och minskar risk för spridning av sjukdomar. Målet om skydd av natur är också ett inspel till nya mål enligt konventionen om biologisk mångfald.

Utfästelserna ska enligt EU-kommissionens vägledningar sedan redovisas i de rapporteringsformat som kommissionen har tagit fram, senast årsskiftet 2022–2023. Kommissionen avser att under 2023 utvärdera utfästelserna från medlemsstaterna för att bedöma om de är tillräckliga för att nå målen.

Naturvårdsverket har tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten tagit fram underlag för de utfästelser som Sverige ska göras enligt EU:s strategi för biologisk mångfald. Underlaget består av denna skrivelse med bilagor.

Genomförandet

Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten har arbetat tillsammans i projektform. Det har funnits arbetsgrupper för varje del som genomfört analyser och sammanställningar för att kunna arbeta fram underlaget nedan. Underlagen och motiveringar kan läsas i mer detalj i de två underlagsrapporter som bifogas skrivelsen, bilaga 2 för Naturvårdsverkets underlagsrapport och bilaga 3 för Havs- och vattenmyndighetens underlagsrapport.

Jordbruksverket och Skogsstyrelsen har fått information om uppdraget, men deltagit först i slutskedet. De förde bland annat fram önskemålet att en hearing skulle genomföras. De har också fått möjlighet att lämna synpunkter på förslagen före hearingen.

Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten har valt att redovisa underlaget till utfästelser i tre ambitionsnivåer, så kallade scenarier. Tanken är att beskriva hur långt Sverige når i att bidra till målen med respektive ambitionsnivå. Regeringen kan välja att göra svenska utfästelser enligt något av

scenarierna, eller att göra utfästelser för olika delar enligt olika scenarier. Observera att vi själva delat in naturtyper och arter i grupper för vårt eget arbete, vilket inte är en uppdelning EU-kommissionens gör. Sverige kan välja att göra urvalet för utfästelser av vilka naturtyper och arter som vi önskar av de som inte hade en god status 2019. Vi förväntas dock att prioritera bland annat sådana vi har särskilt ansvar för.

Scenarierna är:

1. ”*Fortsatt genomförande-scenario*” baseras på ett fortsatt skydd motsvarande som under perioden 2000–2021, samt genomförande av åtgärder som t.ex. restaurering och skötsel med motsvarande medel som år 2021.
2. ”*Staten går före-scenario*” baseras på vad som kan göras av statliga myndigheter och bolag inom statens mark, vatten och verksamhet och med ökade resurser utöver det som redan ingår i scenario 1.
3. ”*Behovsscenario*” speglar det totala behovet av insatser, även utanför statens mark och vatten, för att nå mål 1 och 2 i EU:s strategi för biologisk mångfald 2030 inom Sverige.

Beskrivningarna ovan är generella. I de två underlagsrapporterna beskriver vi i mer detalj vilka specificerade förutsättningar myndigheterna har utgått från i respektive scenario, för respektive del av utfästelserna. Se bilaga 3 för de akvatiska delarna och bilaga 2 för landmiljöerna.

Sammanfattning av underlag till utfästelser

Förslag till bidrag till EU-mål 1

1. Skydd av land och sötvatten

I Sverige är ca 15,7 % av arealen formellt skyddad idag. Frivilliga avsättningar omfattar ytterligare drygt 2 %. Vi kan dock för närvarande inte rapportera huvuddelen av de frivilliga avsättningarna eftersom de inte är tillgängliga för rapportering och delvis saknar relevanta underlag för att kunna bedömas som OECM. Så kallade OECM:s = ”andra effektiva områdesbaserade skyddsåtgärder” ingår under 30% målet i strategin. Sedan 2022 redovisar Sverige fler sådana områden till Europeiska miljöbyrån (EEA) som inte är traditionellt områdesskydd. Se mer fakta om OECM:s och vad Naturvårdsverket räknar in där i underlagsrapporten, bilaga 2. För akvatiska miljöer har ännu inte några potentiella OECM:s kunnat identifieras, arbete pågår med att utveckla detta.

Vi bedömer att Sverige kan bidra med sin del till målet om 30 % skyddad natur genom en kombination av ett fortsatt genomförande av formellt skydd samt en satsning på statens skog och våtmarker inklusive skydd av fjällskogar enligt skogsutredningens förslag. Dessutom bör frivilliga avsättningar rapporteras som OECM där så är möjligt och relevant. Därtill kan nya SPA-områden (särskilda skyddsområden i nätverket Natura 2000) som snart redovisats enligt ett regeringsuppdrag bidra liksom riksintresse obrutna fjäll efter gränsutredningar genomförts.

Cirka 7 procent av skogsmarken omfattas av beslutade områden med föreskrifter som förbjuder skogsbruk. Målet om 10 % strikt skydd bedöms vara möjligt att uppnå till 2030 med Skogsutredningens förslag om skydd för utpekade fjällnaturskogar. För limniska miljöer har ännu inte några områden som omfattas av strikt skydd hunnit identifieras, arbete kommer att påbörjas med att utveckla detta.

Att kvarvarande urskog och naturskog bör ges ett strikt skydd ingår under målet om 10 % strikt skydd. Definitionen av urskog och naturskog är dock ännu inte beslutad. I målet ingår också att medlemsstaterna ska kartlägga och övervaka skogarna samt säkerställa att de inte försämras. Vi bedömer att Sverige behöver bidra mer till denna del i form av skydd för fjällskogarna för att målet ska kunna nås.

Scenariot ”Staten går före + fjällnaturskogar” ger förutsättningar för måluppfyllelse av såväl EU:s mål om skydd för naturskogar samt av målet om 10% strikt skydd. Vi bedömer att detta scenario är det som bäst kombinerar genomförbarhet med skyddsbehov på kort sikt då det kombinerar statens unika roll, insatsbehov över hela landet med ett nationellt och internationellt uppmärksammat skyddsbehov av fjällskogar

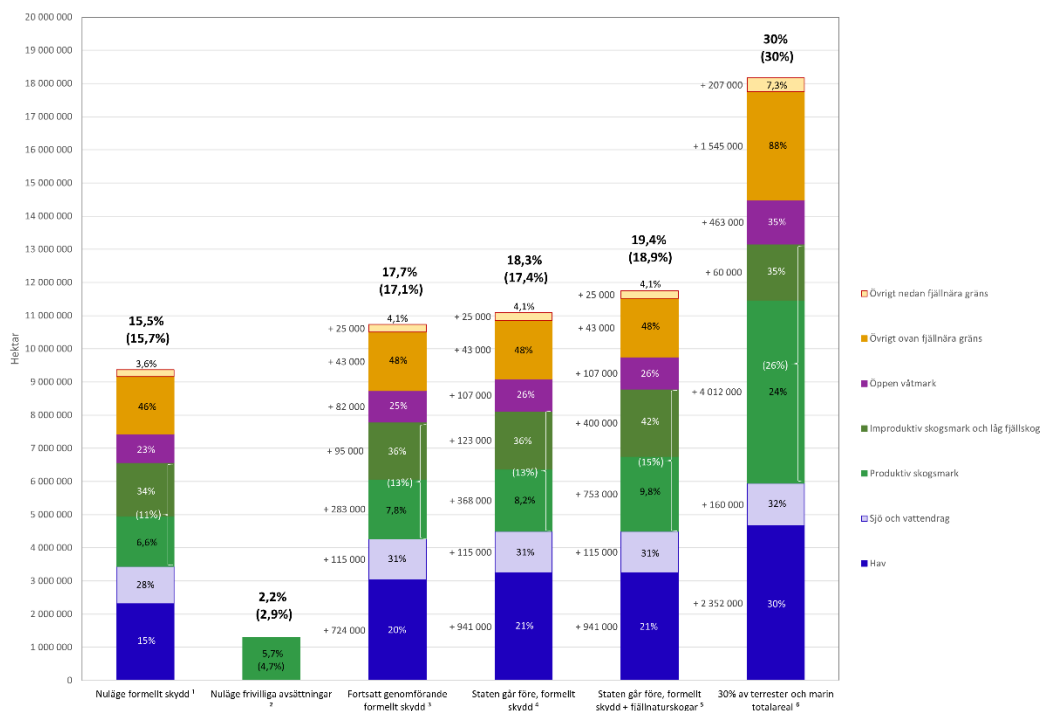
Behovsscenario har inte kunnat beskrivas och beräknas i sin helhet för landmiljöer då flera analyser kring det långsiktiga skyddsbehovet pågår. För att kunna få en inblick i det kortsiktiga skyddsbehovet hänvisar vi emellertid till relevanta underlag, däribland karteringar av Natura-naturtyper, kontinuitetsskogar och värdefulla våtmarker i myrskyddsplanen (se beskrivning under respektive naturtyp).

För myrar bedöms ytterligare 82 000 ha öppen våtmark inom Myrskyddsplanen kunna skyddas i scenariet Fortsatt genomförande. I Staten går före-scenariot ökas detta till 107 000 ha. I Behovsscenario ökas detta till totalt 166 000 ha, dvs inkluderar samtliga oskyddade områden i Myrskyddsplanen. Det blir ett betydelsefullt bidrag till klimatomställningen.

Naturvårdsverket har inte analyserat skyddsbehov inom odlingslandskapet närmare. Vi bedömer att miljöersättningar är en viktig grund för att tillvarata områden med höga naturvärden och att ytterligare åtgärder behövs för att bevara och sköta den biologiska mångfalden, i linje med Plan för odlingslandskapet². Även OECD i odlingslandskap bör komma i fråga men har inte utretts.

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att om utfästelserna för skydd av sjöar och vattendrag görs enligt scenario 3, det vill säga 30 % skydd till år 2030, ligger detta i linje med de mål som redan antagits i den nationella strategin för skydd av sjö- och vattendragmiljöer med höga natur- och kulturvärden. I limnisk miljö finns behov av att utveckla arbetssättet och det kommer troligen bli aktuellt att utarbeta regionala planer och samarbeten för att genomföra målen i den nationella strategin. Det finns samtidigt utmaningar med att identifiera 10 % strikt skydd för sjöar och vattendrag.

² *Jordbruksverket rapport 2019:1

2. Skydd av marin miljö

Marina skyddade områden är viktiga för att bevara biologisk mångfald och är därmed även ett betydelsefullt bidrag när det gäller att uppnå en god miljöstatus i hela havet. Havs- och vattenmyndigheten bedömer att om utfästelserna för skydd av marina miljöer följer scenario 3 är det i linje med Miljömålsberedningens förslag i SOU 2020:83 Havet och människan. För Västerhavet, som utgör stora delar av marin atlantisk region, har arealmålet redan uppnåtts då 32 % av havsområdet redan är skyddat. Dock kvarstår utmaningar med att identifiera 10 % strikt skydd samt att säkerställa att skyddet är ekologiskt representativt, sammanhängande och funktionellt.

I Egentliga Östersjön och Bottniska viken har länsstyrelserna gemensamt tagit fram regionala planer för hur skyddet bör utformas i framtiden. Målen i planerna är inte tidsatta eller geografiskt avgränsade men vid en analys av hur stor andel som skulle skyddas om målen i de regionala planerna nås samt om stora delar av de så kallade IBA-områdena (Important Bird Areas) utses som Natura 2000-områden bedömer myndigheten att möjligheterna att nå målet om 30 % skydd till 2030 är goda i scenario 3. Det kan komma att kräva en betydande arbetsinsats hos berörda länsstyrelser och Havs- och vattenmyndigheten samt ett något förändrat arbetssätt. Även i marin baltisk region ser vi vissa utmaningar med att identifiera 10 % strikt skydd.

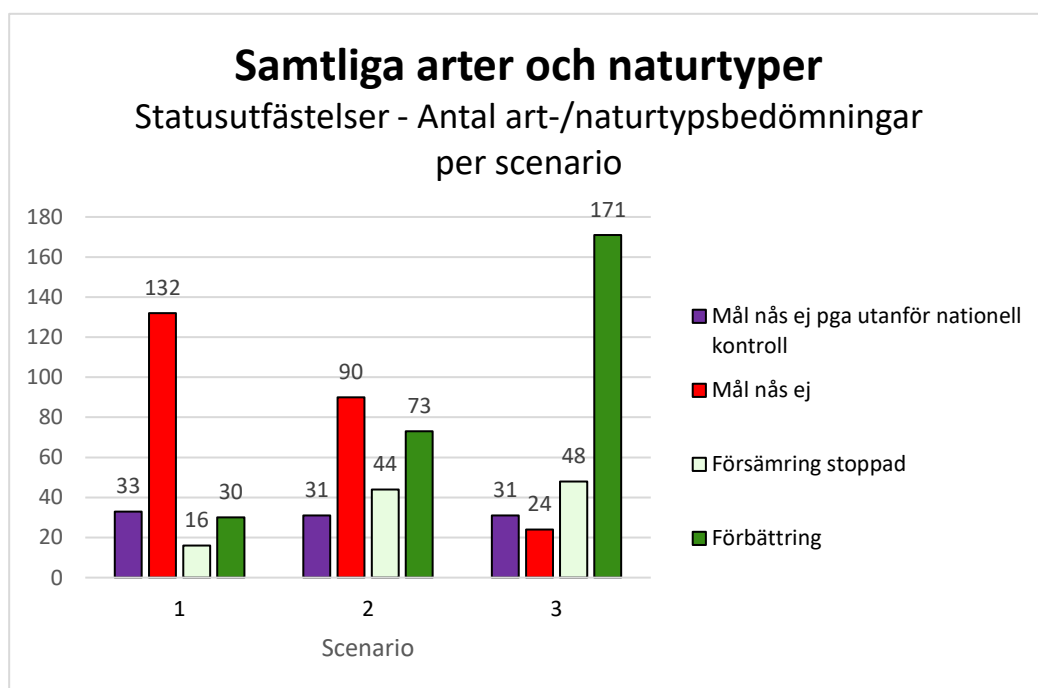
En uppskattning av potentiella strikt skyddade marina områden presenteras i Havs- och vattenmyndighetens underlagsrapport, utifrån tidigare regeringsuppdrag om marina skyddade områden utan lokal mänsklig påverkan.

I scenario 1 skulle Sverige skydda 20 % av den marina miljön till 2030, och i scenario 2, 21 %. Varken scenario 1 eller 2 bedöms vara relevanta för marin miljö, då de bygger på hur arbetet med områdesskyddet har bedrivits tidigare, utan de planer, mål och ramverk som finns idag.

Förslag till Sveriges uppfyllelse av EU-mål 2

För statusdelen finns följande kategorier:

- *Förbättring*; Naturtyper och arter vi föreslår utfästelser för, att förbättra status, eller åtminstone få en starkt positiv trend.
- Procentandel av ovanstående jämfört med de som inte hade en god status 2019, dvs för att jämföra med de 30 % som vi ska göra utfästelser för enligt mål 2.
- *Försämring stoppad*, gäller för alla de vi inte gör utfästelser för och som hade en negativ trend (förutom dålig status)
- *Mål nås ej* är de som vi enligt målet borde ha tagit på oss något av ovanstående för.
- *Mål nås ej, utanför nationell kontroll* är sådan som inte hinner få en förbättrad status till 2030 oavsett åtgärder eller att påverkan, där påverkan ligger utanför nationell kontroll, som t ex klimatförändringar eller där påverkan är okänd.

3. Statusförbättring skogsnaturtyper och -arter

30 av de 32 bedömningarna av skogsnaturtyper hade en dålig status 2019. Fjällbjörkskog och skogbevuxen myr i alpin region hade god bevarandestatus. För att nå målet om förbättrad status för 30 % av bedömningarna som saknade god status för skogsnaturtyperna behöver 18 av dem åtminstone få en starkt positiv trend. För de två bedömningar som dessutom har en negativ trend, behöver vi vända den för att stoppa försämringen.

Vi har valt att prioritera följande skogsnaturtyper i detta sammanhang; samtliga ädellövskogstyper, lövsumpskog, svåmlövskog, skogar i alpin region och åsbarrskog. För att omfördela resurser till de relativt små naturtyper som vi valt

att prioritera föreslår vi att nedprioritera två naturtyper som har en stor areal i Sverige, dels skogbevuxen myr, dels i viss mån västlig taiga i boreal region, trots att Sverige har ett särskilt ansvar även för dessa skogstyper. Vi har valt att prioritera följande arter för skogen som Sverige har stort ansvar för: cinnoberbagge samt tre brandbaggar; slät/grov tallkapuschongbagge och spetshörnad barkskinnbagge.

Bidraget från de frivilliga avsättningarna har bedömts som konstant för perioden i beräkningarna. För de skogliga naturtypernas trendbedömningar är kunskapsbristen en särskild utmaning.

Resonemangen utvecklas i underlagsrapporten. Där beskrivs även de åtgärder som behöver genomföras och konsekvenser. De prioriterade åtgärderna utgörs av formellt skydd, skötsel och restaureringsåtgärder.

Resultat	Försämring stoppad (antal)	Förbättrad status (antal)	Förbättrad status (%)
Scenario 1	4	8	13%
Scenario 2	4	12	20%
Scenario 3	7	22	37%
Utgångsläge	20 ^a	60 ^b	

^a. Summa av art- och naturtypsbedömningar med negativ trend 2019.

^b. Summa av art- och naturtypsbedömningar med icke gynnsam bevarandestatus 2019.

Målet på 30 % för de skogliga naturtyperna och arterna kan endast nås i scenario 3. Icke-försämringskravet nås inte i något av scenarierna. Detta beror dock i många fall på att det tar tid för arter med låg population och/eller lång generationstid att reagera på åtgärder.

4. Statusförbättring hävdade naturtyper (gräs-, ris- och sandmarker) samt -arter
50 av 52 bedömningar av hävdnaturtyperna saknade en god status 2019. För arterna var det 39 artbedömningar av 41 som saknade god status. Om 30 % av de 50 naturtypsbedömningarna skulle få en åtminstone tydligt positiv trend innebär det att 15 naturtypsbedömningar behövde förbättras. För alla övriga med negativ trend, dvs 34 bedömningar behöver vi stoppa försämringen, vilket är mycket svårt för de hävdberoende miljöerna. Om 30 % av de 39 artbedömningarna skulle få en åtminstone tydligt positiv trend skulle 12 av bedömningarna behöva förbättras. Även för hävdarterna är stoppad försämring svårt och det skulle vi behöva göra för 23 artbedömningar för att nå målet för Sverige i strategin.

De naturtyper som är nationella ansvarsmiljöer är främst trädklädda betesmarker (9070) och lövängar (6530), silikatgräsmarker (6270) samt alvarmarker. Exempel på ansvarsarter är läderbagge, fjällräv och dvärgpärlmorfjäril.

Många av förbättringarna vi föreslår tänker vi ska ske inom skyddade områden. Generellt bör vi prioritera att hejda förlusterna av hävdmiljöer och arter samt säkra upp skötseln av de marker som har kvar stora värden, men har vikande hävd. Särskilt bör marker för hotade arter, som fjärilar och andra pollinerare

prioriteras. Det är också i linje med andra mål i strategin. Läs mer om vilka åtgärder som behövs och de konsekvenser som kan bedömas i underlagsrapporten, bilaga 3.

Resultat	Försämring stoppad (antal bedömningar)	Förbättrad status (antal bedömningar)	Förbättrad status (%)
Scenario 1	3	4	5%
Scenario 2	16	10	12%
Scenario 3	17	55	65%
Utgångsläge	55 ^a	86 ^b	

^a. Summa av naturtyp- och artbedömningar med negativ trend 2019.

^b. Summa av naturtyp- och artbedömningar med icke gynnsam bevarandestatus 2019 (50 naturtypsbedömningar och 36 artbedömningar).

Vi bedömer att målet om förbättring för 30 % av naturtyper och arter som hade dålig status 2019 inte kan nås med varken scenario ett eller två. I scenario två kommer vi dock längre. Scenario 3 bedöms inte som genomförbart fram till 2030 pga. rådande ekonomiska förutsättningar och att positiva förändringar tar tid.

5. Statusförbättring våtmarker och -arter

14 av 22 bedömningar av våtmarksnaturtyper saknade en god status 2019. För arterna var det 19 artbedömningar som saknade god status av 25. Om 30 % av de 14 naturtypsbedömningarna skulle få en åtminstone tydligt positiv trend innebär det att 4 naturtypsbedömningar behövde förbättras. För alla övriga med negativ trend, dvs 11 bedömningar behöver vi stoppa försämringen. Om 30 % av de 19 artbedömningarna skulle få en åtminstone tydligt positiv trend skulle 6 av bedömningarna behöva förbättras. För alla arter med negativ trend dvs. 8 bedömningar behöver vi stoppa försämringen.

Enligt EU:s rödlista för naturtyper klassas palsmyrar och högmossar som akut hotade. Rikkärr klassas som starkt hotade. Sverige har ett särskilt ansvar för rikkärr och högmossar. Tajgakrokrossan är rödlistad både enligt IUCN och den svenska rödlistan.

Resultat	Försämring stoppad (antal bedömningar)	Förbättrad status (antal bedömningar)	Förbättrad status (%)
Scenario 1	6	10	30%
Scenario 2	7	13	39%
Scenario 3	5	24	73%
Utgångsläge	19 ^a	33 ^b	

- ^a. Summa av art- och naturtypsbedömningar med negativ trend 2019.
^b. Summa av art- och naturtypsbedömningar med icke gynnsam bevarandestatus 2019.

I scenariot ”Fortsatt genomförande”, som bygger på att våtmarkssatsningen finns kvar (med omkring 350 miljoner kronor per år) har Sverige möjlighet att klara 30-procentsmålet med avsevärd förbättring för arter eller naturtyper, men inte möjlighet att bryta den negativa trenden för alla naturtyper och arter.

Åtgärderna som behövs är främst hydrologisk restaurering och regelbunden hävd. Läs mer i underlagsrapporten, bilaga 3.

6. Statusförbättring marina naturtyper och arter

Samtliga 16 bedömningar av marina naturtyper rapporterades ha dålig eller otillfredsställande bevarandestatus 2019, för marina arter rapporterades 8 av 12 bedömningar ha dålig eller otillfredsställande bevarandestatus. Om delmålet om att minst 30 % av livsmiljötyperna och arterna som inte har gynnsam bevarandestatus idag ska nå dit till 2030 eller åtminstone uppvisa en stark positiv trend appliceras enbart i marin miljö skulle Sverige därmed behöva nå sådana förbättringar (och göra utfästelser) för 7 bedömningar. 2019 rapporterades 6 bedömningar av marina naturtyper och arter med nedåtgående trend som vi skulle behöva stoppa försämringen för.

Resultat	Försämring Stoppad (antal bedömningar)	Förbättrad status eller trend (antal bedömningar)	Förbättrad status eller trend (%)
Scenario 1	1	0	0 %
Scenario 2	3	6	25 %
Scenario 3	6	15	63 %

Åtgärderna som behövs handlar främst om att hantera de viktigaste negativa påverkansfaktorerna, inklusive fysisk påverkan och övergödning, i kombination med riktade åtgärder och kunskapsuppbyggnad. Läs mer i Havs- och vattenmyndighetens underlagsrapport, bilaga 2 kapitel 5.

7. Statusförbättring limniska naturtyper och arter

Av totalt 22 bedömningar av limniska livsmiljötyper 2019 rapporterade Sverige 13 bedömningar som otillfredsställande eller dålig bevarandestatus. Av de 36 bedömningar som gjorts för limniska arter inom Havs- och vattenmyndighetens ansvarsområde rapporterades 22 som otillfredsställande eller dålig bevarandestatus. Om delmålet om att minst 30 % av livsmiljötyperna och arterna som inte hade gynnsam bevarandestatus 2019 ska nå dit till 2030 eller åtminstone uppvisa en stark positiv trend appliceras i limnisk miljö ska Sverige därmed nå sådana förbättringar (och göra utfästelser) för totalt 11 bedömningar. 2019 rapporterade Sverige 16 bedömningar för limniska livsmiljöer och arter med nedåtgående trend för vilka vi skulle behöva stoppa försämringen.

Resultat	Försämring stoppad (antal bedömningar)	Förbättrad status (antal bedömningar)	Förbättrad status (%)
Scenario 1	0	2	4%
Scenario 2	6	18	39 %
Scenario 3	4	22	48 %

8. Statusförbättring fåglar

För fåglar rapporteras status något annorlunda än för de arter och naturtyper som rapporteras enligt art- och habitatdirektivet. Bedömning av status görs endast på EU-nivå medan bedömning av trender sker på medlemsstatsnivå. Utfästelser kan göras för sådana arter som inte hade en säkrad status på EU-nivån och en negativ korttidstrend (år 2007–2018) i den aktuella medlemsstaten. Det kan vara häckande, rastande eller övervintrande arter.

För Sverige är det 133 arter (eller 160 bedömningar då arter kan vara häckande, rastande och övervintrande). Av dessa hade 51 arter en negativ korttidstrend (52 bedömningar). En förbättrad trend för 30 % skulle innebära utfästelser för 16 bedömningar.

Resultat	Försämring stoppad	Förbättrad status	Förbättrad status (%)
Scenario 1	1	2	4%
Scenario 2	6	10	19%
Scenario 3	7	27	52%
Utgångsläge ^a	52	52	

^a Summa av artbedömningar fåglar som inte räknas som säkerställda i EU och som Sverige 2019 rapporterat har en minskande korttidstrend.

9. Statusförbättring för övriga arter

Det finns ytterligare arter som inte passar in i kategorierna ovan. Det är bland andra några däggdjur, t ex tre arter av fladdermöss samt några kärlväxter t ex lumrar. Se mer om data om dessa i underlagsrapporten, bilaga 3. 17 av dem rapporterades sakna god status 2019 i någon biogeografisk region och ytterligare två hade okänd status. För fyra av arterna saknades kunskap, varför de inte har beaktats för utfästelser om förbättring. Slutligen blir det 29 bedömningar. För att uppnå EU:s mål om 30 % förbättrad status skulle 4,5 av de 29 bedömningarna behöva åtminstone få en starkt positiv trend. 14 bedömningar hade en negativ trend och för dem skulle vi behöva stoppa försämringen.

För dessa arter behövs inledningsvis ett omfattande kartläggningsarbete. Generellt är kunskapen om behövliga åtgärder för dessa arter låg.

Resultat	Försämring stoppad	Förbättrad status	Förbättrad status (%)
Scenario 1	0	4	14%
Scenario 2	1	5	17%
Scenario 3	3	6	21%
Utgångsläge	14 ^a	29 ^b	

^a. Summa av art- och naturtypsbedömningar med negativ trend 2019.

^b. Summa av art- och naturtypsbedömningar med icke gynnsam bevarandestatus 2019.

Förutom problemet med klimatförändringar och den begränsade kunskapen, bedöms det dessutom krävas längre tid än till 2030 för att kunna få en starkt förbättrad trend för övriga arter.

10. Kunskapsbrist

Sverige kunde rapportera status för samtliga 89 naturtyper 2019, men trenden var okänd i en eller flera regioner för 20 naturtyper i skog, hävdade marker och kustnaturtyper.

För merparten av de 166 arter i art- och habitatdirektivet för vilka Sverige ska rapportera bevarandestatus och trend kunde en bedömning göras 2019. Det var endast för 16 land-arter som en samlad bedömning för bevarandestatus och/eller trend inte kunde göras i en eller flera regioner. Vid rapporteringen 2019 saknades också tillräckligt underlag för att bedöma trend för tolv fågelarter.

Av tabellen framgår hur många kunskapsbrister som bedöms kunna åtgärdas respektive kvarstår i de tre olika scenarierna. Eftersom vissa arter och naturtyper förekommer i flera regioner uppgår det totala antalet bedömningar till 69.

Resultat	Antal kunskapsbrister som åtgärdas	Förbättring (%)
Scenario 1	9	13%
Scenario 2	+ 28= 37	54%
Scenario 3	+ 24= 61	88 %

Vi klarar inte att få fram en trend för fågelarterna där sådan saknades i scenarierna ett och två. I scenario 3 bedöms däremot en trend kunna tas fram för alla fågelarter utom medelhavstrut och nordsångare.

Några arter/naturtyper är inte bedömda

Sent i arbetet framkom att det även är möjligt att föreslå utfästelser om förbättrad status för arter och naturtyper med kunskapsbrist, dvs dubbla utfästelser. Det har vi huvudsakligen inte gjort. På grund av bland annat detta har 10 naturtyper och 6 arter inte bedömts för eventuella utfästelser om förbättrad

status eller stoppad försämring. Sverige kan dock lägga till dessa senare om vi skulle önska det. Listan på naturtyper och arter finns i underlagsrapporten.

Inhämtande av synpunkter

Under sommaren 2022 har Skogsstyrelsens och Jordbruksverkets kontaktpersoner lämnat synpunkter underhand direkt till gruppledarna. Synpunkterna från Skogsstyrelsen och Jordbruksverket har tillgodosetts.

Den 19 september genomfördes en hearing där alla förslag presenterades för inbjudna intressenter. Deltagarna ställde frågor och lämnade en del synpunkter under hearingen. De hade sedan möjligheten att lämna skriftliga synpunkter samma vecka, dvs de hade endast några dagar till sitt förfogande för detta. Ungefär 60 organisationer deltog i hearingen och 22 organisationer lämnade skriftliga synpunkter. Gruppledarna har gjort relevanta justeringar av förslagen efter de synpunkter som inkommit. Hanteringen av inkomna synpunkter framgår i de två underlagsrapporterna. Bland annat kan nämnas att någon naturvårdsorganisation ifrågasatte att vi hade två scenarier där målen inte nås och menade att ambitionsnivån var onödigt låg, till exempel för våtmarkerna. Flera av synpunkter handlade om de akvatiska förslagen och de behandlas i HaV:s underlagsrapport. De flesta av de övriga synpunkterna har hanterats genom förtydliganden i texterna i underlagsrapporten.

Konsekvenser

Vid hearingen uppmuntrades deltagarna bland annat att uppmärksamma myndigheterna om eventuella konsekvenser de förutsåg till följd av förslagen till utfästelser. En del sådana inkom. Huvudsakligen har dock gruppledarna själva bedömt vilka konsekvenser förslagen skulle kunna få. Se underlagsrapporterna, bilaga 2 och 3, för en närmare bedömning av potentiella konsekvenser av förslagen.

Beslut om skrivelse har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschefen Claes Svedlindh.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Maria Widemo och handläggaren Helene Lindahl.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor:

1. Excelfil
2. Underlagsrapport Havs- och vattenmyndigheten
3. Underlagsrapport Naturvårdsverket